

Theatrum Algerium: Archief in beweging

*

Vroeg in de ochtend op de vijfde dag van de oogstmaand augustus 2021.

Het strand van Oostende. Helblauwe hemel.

Voetafdrukken in een nat zandstrand.

En zo vormen passen een pad, een spoor van mensen die langs de kustlijn van de Noordzee hebben gelopen. Het spoor verweeft zich met een keten van schelpen, krabben, zeewier, algen. En wie diep buigt ziet hoe in dat weefsel van sporen het leven verder leeft.

En de zee klotst voort, zoals de dichter Kloos al zei, in eindeloze deining

“De Zee waarin mijn ziel zichzelf weerspiegelt ziet;

De Zee is als mijn ziel in wezen en verschijning,

Zij is een levend schoon en kent zichzelf niet.”

Ter hoogte van de coördinaten 51°13'30.3"N, 2°53'48.7"E

Iets rijst op uit het water: Het Theatrum Algerium.

Een vrouw in een roze overall wandelt op het ritme van de golven de zee in.

Ze draagt een lege glazen bokaal. Schept. Keert terug. De glazen bokaal is nu vol, als een doorzichtige waterkruik met Noordzeewater en algen. Een andere vrouw wisselt haar wandelend af. Steeds hetzelfde ritueel. En nog één. Drie vrouwen, heen en weer wandelen, in en uit de zee.

Waterdragers met bokalen.

Op het strand kloppen twee mannen in blauwe overall met een grote hamer palen in het zand.

Een voor een.

De glazen bokaal krijgt een plek op de paal.

Paal en plek en bokaal. Een laboratorium van een poëtische schoonheid.

De zee verovert stilaan het laboratorium, het komt onder water te staan, wordt van plaats veranderd door de drie vrouwen en twee mannen. Heen en weer in een deining pogen iets te redden en evengoed zichtbaar te laten ondergaan.

Op een metalen staketsel hangt zeewier. Op een tafel staat gin met zeesla. Iemand laat zich masseren.

*

Het werk van AnneMarie Maes -of het nu haar performances, haar multimediale installaties, haar websites of haar sculpturen zijn – schrijft zich in een narratief van groeien en oogsten, zwijgen en wachten, huid en symbiose.

Ze is een meester in aandacht. De antropoloog Ingold geeft aan die term 'aandacht' een waaier van betekenissen die één voor één op het werk van Maes van toepassing zijn: aandacht verlenen, attent zijn, zorgen voor, weten te 'wachten' (attendre).

Of het nu gaat om het werken met 'Sensorial Skins, gevoelige en tastbare huiden, de vormen van kombucha huiden en leder, de bijen in de stad: altijd is de overkoepelende houding aandacht voor de vormen in de natuur die levende organismes aannemen, waarmee ze vervloeien met hun omgeving. Haar werk groeit uit veldwerk. Zij heeft handen die wroeten in aarde, vingers die denken.

Het gaat om aanrakingen. Het zit op de huid.

Er zijn woordenreeksen die opkomen als je het werk ervaart – want het werk vraagt gelukkig meer dan kijken alleen.

Overall, overal, ruimtes die groeien en krimpen, bewegende grenzen, veranderende afpalingen, ademende scheidslijnen. Huid. Vel. Porieën.

Voetafdrukken, sporen, vervloeien, plekken.

Het is een Poétique de l'espace. "Kennis zonder verbeelding, is als leren zonder groeien", schreef de Franse filosoof Bachelard een eeuw geleden.

Maes geeft ons nieuwe beelden die we niet met woorden of te bewijzen hypotheses moeten kunnen vatten. Het is een samengaan van kennis en verbeelding, natuurwetenschappelijke nieuwsgierigheid en artistieke imaginatie. Het groeit met de kijker en belever mee. Het schept. Het correspondeert.

*

Johan Wolfgang Von Goethe die niet alleen poëet maar ook botanist was, en net zoals Maes gefascineerd door bijen en algen- stelde tweehonderd jaar geleden een nieuwe methode van wetenschap be-oefenen voor. Spendeer veel tijd aan de natuurverschijnselen en voorwerpen die u bestudeert, vroeg hij. 'Observeer ze van dichtbij en met al uw zintuigen, teken en beschrijf nauwgezet wat u hebt gezien, en streef naar een wederzijdse vorm van betrokkenheid, koppel u in perceptie en actie met uw onderzoeksonderwerp, zodat de observeerder en het geobserveerde niet meer te onderscheiden zijn.' Alleen uit een smeltkroes van wederzijdse betrokkenheid kan kennis groeien, beargumenteerde Goethe.

Dat soort denken en doen draagt het hele oeuvre van Maes in zich. Het geeft aan mensen en niet-mensen, aan alle (levende) organismes waarmee en met wie we deze wereld delen, terug wat we nodig hebben. Een pleidooi voor het zichtbaar maken van een binnen- en buitenkant, het leven in alle facetten, zonder het te wikkelen in een steriel keurslijf of ijzeren harnas of gouden kader, maar het te laten ademen, het mag zelfs afbrokkelen want iedere vorm van vergaan geeft zuurstof voor iets nieuws. Het is werk dat streeft naar symbiose.

Anna Luyten, Oktober 2021